

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 3 (148) березень 2017 р.

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл разом із військовими священиками *6 лютого* освятив медичний автомобіль, обладнаний для потреб армії. Відправа відбулася на майдані кафедрального собору Святої Трійці. Окрім того, капелани везли у зону АТО гуманітарну допомогу для військовиків та дітей-сиріт. Для вихованців дитячих будинків Ковельська районна бібліотека збирала книги.

Владика зазначив, що таким чином Церква долучається до великої справи – підтримки українських воїнів. Усе це є результатом спільної молитви, праці громади, благодійників та жертводавців. «Це не просто транспортний засіб, – наголосив високопреосвященний, – це наша

небайдужість стоїть на площі. Тому що сьогодні, коли, втомлені війною, багато хто байдужіє, – ми показуємо приклад того, що продовжуємо нашу боротьбу, боротьбу за незалежність нашої держави і цілісність наших кордонів».

Як повідомив настоятель парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона в Люблинці Ковельського районного деканату протоієрей Матвій Олійник, машину для бійців 14-ї ОМБр куплено за кошти благодійника із цього селища Івана Буряка. Авто привезено із Польщі та переобладнано під медичне.

Світлина інформаційної служби єпархії

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

27 березня – святителя Феогноста, митрополита Київського і всієї Русі

Святитель Феогност народився в Константинополі, був греком. Він один із найбільш освічених людей свого часу.

Це був істинний християнин, який не збирав ніяких матеріальних благ і сам намагався боротися проти єпископів, котрі припускалися гріха симонії (продаж і купівля церковних посад). За це на нього часто скаржились архієреї Патріархові, але той нагадував про церковну дисципліну.

Феогност більше писав послання, ніж навчав у проповідях. Це слова проти користюлюбства і ересей.

Після смерті владика Петра (1326) митрополитом Київським і всієї Русі Константинопольський Патріарх призначив Феогноста. Дорогою

до Москви (там уже розміщувався осідок митрополита Київського) він на кілька місяців затримується на Волині.

На жаль, був у діяльності владика Феогноста вельми прикрий епізод, пов'язаний із нашим краєм: його використав московський князь у своїй політичній справі, хоч і з церковним підтекстом. Для Волині й Галичини, що входили до тогочасної Литовської держави, колись було поставлено окремого митрополита. Феогноста переконали, що це, мовляв, не йде на користь Церкви, і, заручившись підтримкою Патріарха, він приєднав Волинську митрополію до Київської (фактично вже Московської). Це було не просто зробити, бо Волинь із Литвою не входила у кордони Золотої Орди, як Московія – прямий данник хана. Тому Волинь і Литва за церковними правилами могли мати собі окремого

митрополита, а їх поєднати – означало переступити канонічні норми.

Собор для цього зібрали у 1328 році, де були присутні предстоятелі Луцької, Перемишльської, Турівської, Холмської кафедр. На ньому анулювали Волинсько-Галицьку митрополію на догоду московському «собиранію русских земель».

Владика сприяв відбудові зруйнованих храмів, особливо в північній частині Київської митрополії – на Московщині; було відкрито храми і в самій Орді – Сарайській єпархії, бо частина монголо-татар прийняла Православ'я.

Митрополит Феогност помер 11 березня 1343 року і був покладений у Московському Успенському соборі. Його святі мощі відкрито в 1471 р., а з XIX століття йому встановлено загальноцерковне вшанування 27 березня.

Вітаний КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця популярна волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – **2 грн 38 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – **91241**. Також «Волинські єпархіяльні відомості», радіо- й телепередачі та інші аудіо-, відео- і текстові документи, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavivolydni.org.ua

ХРОНІКА

Тепер у Волинській області –
дві єпархії УПЦ КП

22–23 січня під головуванням Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета відбулося засідання Священного Синоду Української Православної Церкви Київського Патріархату. Про це повідомив сайт *Cerkva.info*.

З-поміж його рішень – утворення Володимир-Волинської єпархії. До її складу ввійшли такі райони: Володимир-Волинський, Іваничівський, Локачинський, Любомльський, Турійський, Шацький. Очоловати єпархію з титулом «єпископ Володимир-Волинський і Турійський» визначено владіці Матфею (Шевчукові), який досі був вікарієм.

До Волинської ж єпархії відтепер належать: Горохівський, Камінь-Каширський, Ківерцівський, Ковельський, Луцький, Любешівський, Маневицький, Ратнівський, Рожищенський і Старовижівський райони.

Через кілька днів після засідання Синоду митрополит Луцький і Волинський Михаїл провів збори деканів у камінному залі Волинської православної богословської академії, під час яких довів до відома духовенства це рішення і представив єпископа Матфея як керуючого новоутвореною єпархією.

Священик освятив
модернізовану сільську школу

Настоятель парафії Великомучениці Параскеви П'ятниці в с. Чаруків Луцького районного деканату протоієрей Ігор Скиба 24 січня взяв участь у відкритті нових актового і спортивного залів у місцевій загальноосвітній школі. Душпастир освятив їх і виголосив слово, в якому зазначив: у Біблії сказано, що «коли Господь не буде дім, даремно трудяться будівничі». Якщо ж ми працюємо з думкою про Бога і ближнього, то Господь благословляє такий труд. Державні «інвестиції», вкладені в духовний і фізичний розвиток дітей, обов'язково дадуть хороші результати.

У заході брали участь голова ОДА Володимир Гунчик, голова райради Валентин Приходько, голова РДА Ігор Ярмольський, депутат Верховної Ради Сергій Мартиняк.

Ушанували героїв Крут

Священнослужителі луцьких міського та районного деканатів 27 січня відправили заупокійну літію перед пам'ятним знаком героям Крут, що на однойменній вулиці (район Дубнівської). Очоловив богослужіння міський благочинний протоієрей Михайло Онищук.

У слові душпастир зазначив, що подвиг крутянців – це посяє зерно українського духу, яке проростає і сьогодні. Тому ми повинні не лише дякувати убієнним патріотам, а й брати їхній вчинок за основу своїх діянь.

Разом з усіма молилися представники влади, громадськості, учні правничого ліцею.

Архієрей розповів, коли українці
житимуть краще

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 27 січня взяв участь у суспільно-політичному ток-шоу «Протилежний погляд Live». Високопреосвященний вів мову про стосунки УПЦ Київського Патріархату з іншими конфесіями, створення єдиної Помісної Православної Церкви, прокоментував упоряджувальні роботи біля кафедрального собору Святої Трійці та розповів про відносини Церкви і держави.

Зокрема, владика Михаїл пояснив, чому наша держава, яку вважають християнською, потерпає від корупції, алкоголізму та інших проблем. На думку керуючого єпархією, це все наслідки радянського минулого. Архієрей навів приклад: Мойсей водив євреїв 40 років пустелею, аби вмерла остання людина, в пам'яті якої було рабство. Тому митрополит упевнений, що через 40–50 літ після отримання незалежності в Україні все буде добре і більшість українців житимуть за моральними засадами. Звісно, ідеального суспільства не існує, але Церква завжди допомагатиме піднятися тим, хто впав.

Передача вийшла в прямому ефірі державного телеканалу «Нова Волинь» як інтерв'ю. Ведучим був Тарас Шкітер.

Владика Михаїл: Господь чує всіх

Наш митрополит запевнив, що Творець нікого, хто звертається до Нього, не полишає

— 3 ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

Четверта неділя Великого посту

У Богослужінні цього дня Церква пропонує нам високий приклад пошниського життя в особі преподобного. Івана Ліствичника, подвижника VI ст., який з 17 до 80 років трудився на Синайській горі та в своєму творінні «Ліствиця раю» зобразив шлях поступового сходження людини до духовної досконалості ліствицею (сходами) душі – від землі до блаженства, що триває вічно.

Євангельське читання цієї неділі – про зцілення Ісусом Христом юнака, одержимого бісом. Ця оповідь (Мк 9:17–31) переконує у важливості віри, молитви і посту.

Все випробував нещасний батько, щоб допомогти своєму дитяти, але бажаного результату не було. Почув нарешті про незвичайного Чудотворця, Котрий лікує всяку недугу. Прийшовши до Нього, почав умовляти: «Якщо можеш, допоможи нам, змилосьердсь над нами». У відповідь йому Христос говорить: «Все можливе віруючому». І батько хворого кризь сльози сповідує: «Вірую, Господи! Допоможи моему невірству». По вірі батька Господь зцілює його сина, вигнавши з нього дух німоти й глухоти.

Ми маємо таку ж можливість здобувати прихильність Божу, але дається вона нам не інакше як через глибоку віру, живу й спасительну, про яку Христос мовить: «Усе можливе віруючому».

Правдива віра здатна творити чудеса. Багато з нас виховані в добрій вірі, але її, як дар Божий, потрібно берегти, зігрівати й примножувати. Однієї віри, без доброго християнського життя, недостатньо: слід показувати віру в конкретних справах і власним праведним життям свідчити про неї.

Хто щиро вірує в Бога – Отця і Вседержителя, той щоденно утверджується й переконується, що його життя, отримане від Творця, завжди в руках Всевишнього, що все посилається Творцем, на Котрого потрібно покладати надію.

Після зцілення біснуватого юнака апостоли запитали Христа насамоті: «Чому ми не змогли вигнати його?». Христос відповів: «Цей рід не може вийти інакше як від молитви і посту». Ці слова особливо повинні бути близькими й зрозумілими для нас у священні дні Великого посту, коли Церква закликає до подвигу стримання, покаяння й молитви. Бо коли ми грішимо, це означає, що відвертаємося від Того, Хто полюбив нас на життя і на смерть і, як наслідок, – що Його життя і смерть надто незначні для нас, щоб ми відгукнулися на них з любов'ю,

відгукнулися вірністю і відданістю. І ось унаслідок такого ставлення ми безперечно порушимо ті закони, які ведуть до блаженної вічності, які зробили б нас справді абсолютно людьми – як Христос був справжнім чоловіком – у повноті гармонії між Богом і нами.

Слово Господнє говорить: коли ти молишся, закрий двері свого серця, зосередься на тій бесіді, котру ведеш зі Всевишнім, не говори нічого зайвого, не уподібнюйся нерозумним дітям, котрі просять у батьків пекучого вогню або гострого ножа. Коли молишся, не будь, як лицемір, прощай винуватцям своїм, щоб і то-

бі було прощено власні провини.

У часі Чотиридесятиці ми повинні задуматися, якими мають бути наші молитви і піст. Завчені напам'ять і поспіхом промовлені нами кілька рядків не можна назвати молитвою. Молитва – це спілкування душі людини з Богом, час, коли вона прагне свого Спасителя, спілкується з Ним серцем, довіряє Йому все своє життя, при цьому промовляючи молитву.

Молитви є різні. Молитва-прохання – коли людина просить щось у Бога. Це найнижчий рівень молитви, який називають «споживацьким», бо ми молимося Богові тому, що від Нього нам щось потрібно, ми щось просимо (а одержавши, не завжди дякуємо Йому).

Людина, відчуваючи свою немічність, недостойність і безпорадність, просить допомоги у Всевишнього. Така молитва зобов'язує до наступного, вищого ступеня, яку називають «молитвою подячною»: отримавши те, що просили, дякуємо, що Господь вислухав і дарував ласки та милість. Так стверджуємо, що ми – Його діти.

Найвищий рівень молитви – молитва прослави Бога, коли людина хвалить Господа своїми устами, серцем і життям, що вдається далеко не всім. Але кожен повинен намагатися досягти такої молитовної практики, роздумуючи над тим, як здобути собі вічне спасіння і стати по Господній правіці. Адже наше земне життя – короточасна мандрівка, яка визначає долю душі у житті вічному. Якою вона буде, де душа перебуватиме, – відомо тільки Богові. А християни знають одне: для того, щоб душа здобула вічне щастя, треба трудитися, тобто духовно удосконалюватися все життя. Однак про душу прийнято говорити, на жаль, лише на похороні, коли мертвий уже нічого змінити не може. А коли людина живе, то складається враження, ніби не знає, що в неї є душа, бо турбується лише про плоть, фізичне тіло.

Щоб піст був спасительним, він повинен бути далеко не тільки обмеженням у їжі. Устами старозавітного пророка Ісаї Господь учить, що, починаючи піст, ми повинні розірвати союз з усякою неправдою, позбавитися злоби, подати допомогу нужденному, очистити своє серце від зловтихи та лицемірства.

Цією євангельською подією Церква пригадує нам, що час посту – це не тільки стриманість від ситної їжі і забав, а це час духовної боротьби з власними гріхами, недоліками: стриманість передусім від гріхів, зростання у вірі, любові, молитві, практика духовного посту. Його можемо проявити у ставленні до наших ближніх, зокрема у стосунках батьків до дітей і дітей до батьків.

Прислухаючись до слів Євангелія, обдумаймо коротко три спасительні чесноти: віру, піст і молитву, подякуймо Господу за всі Його милості, котрими Він постійно сприяє справі нашої спасіння.

Віталій КЛИМЧУК

без відповіді. Про це йшлося 29 січня під час недільної проповіді після Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці.

Архієрей зазначив: не потрібно думати, що оскільки Всевишній і так знає наші потреби, то й без наших прохань забезпечить їх. Адже якщо ми не просимо, то Його допомога мала б вигляд нав'язування, хоч і з найкращих спонукань, зауважив владика.

Тому високопреосвященний наголосив: Господь чує «всіх, хто до Нього звертається в молитві», відгукується на прохання, але у свій час, – коли те, що ми просимо, справді нам необхідне.

Керуючий єпархією освятив
відділення Ощадбанку

Митрополит Михаїл із духовенством кафедрального собору Святої Трійці освятив відділення Ощадбанку, що при обласному управлінні цієї фінансової установи в Луцьку (вул. Червоного Хреста, 8). Богослужіння провели 2 лютого з нагоди завершення робіт із реорганізації у відділення нового типу на запрошення керівника ощадбанківського облуправління Андрія Паскевича.

Владика побажав миру та гармонії в колективі, гарно працювати і ніколи не здаватися. А коли буде важко, то просити у Бога допомоги, Він завжди відгукнеться на прохання.

В обласному центрі відбувся
похорон Миколи Романюка

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 5 лютого очолив чин поховання міського голови Миколи Романюка після Божественної Літургії в кафедральному соборі Святої Трійці.

Наприкінці відправи високопреосвященний виголосив зворушливу проповідь, адже тривалий час близько спілкувався із небіжчиком.

Сьогодні скорбить усе місто, бо спочив у Бозі чоловік, який багато працював і мав багато планів, зазначив владика. Це була людина, яка всеціло жила життям міста, краю та України.

«Дуже часто ми в час виборів вибираємо велику людину й очікуємо від неї великих справ. Але як часто ми буваємо невдячними! Тільки вибрали – і на другий день хочемо, щоб все змінилося, і кажемо, який поганий той чи інший керівник. І починаємо про нього говорити, не давши навіть потрудитися. Але чи сам ти святий, коли звинувачуєш іншого? Чи ти сам все зробив, що міг? Тому хай кіне каменем перший, хто без гріха. Звинувачувати легше, працювати важко... Подякуймо луцькому міському голові за те добре, що він зробив для міста. Хоча би в останній день подякуймо», – закликав керуючий єпархією.

Також владика зауважив, що «важно носити першу шапку. Важко. Тисячі інтересів, тисячі уподобань, тисячі бажань. Важка ця ноша. Але Господь дає сили й обирає тих, хто може слухати громаді... Він любив усіх. Я це знаю тому, що духовні бесіди з ним вів. У нього біографія неоднозначна. Від першого секретаря обкому комсомолу до глибоко віруючої людини. Ви уявляєте, яка це революція в свідомості? Бути на такому посту, губернатором бути і потім стати віруючою людиною. Тому, що мав велику любов до своєї землі. Мав велику любов до людей. Тільки в такому випадку, коли маєш любов, можеш мінятися, – підкреслив архієпископ. – Усе це робиться через любов. Звичайно, багато що ми побачимо з часом. Пройде час. Є таке народне прислів'я: цінюєм, коли втрачимо. Ми так батьків своїх не шануємо, дідуся, бабусь не шануємо. Але коли їх поховано, то так їх не вистачає. І так хочеться пригорнутися, і так хочеться поради, і так хочеться, щоб вони були поряд. Нема, померли... Цінуймо життя, коли воно є, коли вони поряд. Шануймо людей і будьмо вдячними. Вдячними за те, що вони нас гляділи і шанували. Які б не були стосунки, але ми повинні навчитися любити і прощати, прощати і любити. І пам'ятати добре. Те добре, що людина зробила для нас і в нашому житті. Велику людину [сьогодні] проводжаємо. Велику людину. Сенсом її життя було благо громади. Не все можна зробити, але коли в людини в душі, в розумі є думка, як би зробити більше

Продовження на с. 3

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2

і краще, то треба оцінити старання. Не завжди [можна] оцінити результат, бо він не сьогодні може прийти. Через якийсь час результат приходить. Але оцінити, що старається людина, старається зробити добре. І він старався зробити добре. Попри всі скарги, протиріччя, но добре робити [старався]... Може, не так, як хтось це думав. Але бажав робити добре», – запевнив митрополит.

З архієреєм служили декан собору протоієрей Микола Нецькар, луцький міський декан протоієрей Михайло Онишук та інше духовенство. У богослужінні також взяв участь греко-католицький єпископ Йосафат-Олег (Говера) зі священниками, голова ОДА Володимир Гунчик, інші представники влади та громадськості.

Після відспівування тіло Миколи Романюка перенесли до облмуздрамтеатру ім. Тараса Шевченка, де громада міста прощалася з покійним. Перед цим у драмтеатрі також було відправлено заупокійну літію, яку очолював владика Михайл. До неї, зокрема, приєднався луцький районний декан протоієрей Володимир Присяжнюк.

Напередодні, 4 лютого, тіло померлого міського голови доправили до собору, де його зустрів керуючий єпархією та відслужив заупокійну літію в нижньому храмі.

Микола Романюк народився 24 серпня 1958 року у селі Золочівка (Рівненська область), де його і поховали. Із 10 грудня 2007 р. по 26 березня 2010 р. очолював Волинську обласну державну адміністрацію. З 2010-го був мером Луцька. 31 січня 2017 р. був госпіталізований у реанімаційне відділення Луцької міської клінічної лікарні, а 3 лютого Микола Ярославович спочив у Бозі.

На Старовишніччині оновилися ікона Миколая

[5 лютого] На факт імовірного чуда в с. Підсинівка звернув увагу декан і настоятель місцевої парафії протоієрей Іван Зеленко під час окроплення йорданською водою домівки Сергія Королюка.

Завершуючи обряд, о. Іван помітив образ святиителя Миколая Чудотворця на стіні господарської будівлі. Він мав вигляд старий, проте ризи угодника Божого були яскравими, «немов хтось розмалював». Мати хазяїна зазначила, що раніше ризи святиителя були не такими, а, швидше, чорно-білими. За словами жінки, іконі більше 60 років.

Коли за декілька днів після візиту душпастиря омофор на образі оновився повністю, Сергій вирішив передати святиню до храму Різдва Йоана Хрестителя, що в рідному селі. Приймаючи її, о. Іван відслужив перед іконою акафіст Миколаєві Чудотворцю.

Зараз образ перебуває у цій же церкві й кожен може помолитися перед ним. Згодом у Божому домі облаштують місце для реліквії.

У Ківерцях відспівали бійця Маріса Камінського

Чин похорону в соборі Покрови Пресвятої Богородиці 8 лютого очолював декан та настоятель парафії протоієрей Іван Семенюк. Із ним служили місцеве духовенство та військові капелани. У відправі взяли участь представники УГКЦ та протестанти.

У слові о. Іван зазначив, що це велика втрата для всієї громади, а не лише для рідних. Нагадавши, що в найближчу неділю у храмах читають притчу про блудного сина, душпастир назвав блудними синами ворогів України, «які вбивають наших дітей, не розуміючи, що за злочини доведеться відповідати перед Богом і людьми».

Молитовно провести в останню путь військовослужбовця прийшли, зокрема, його рідні, друзі, побратими, представники влади та ліцею, де навчався загиблий.

Привезли тіло героя до рідного дому напередодні. Прощалися з ним у Ківерцівському медичному коледжі. Після відспівування у храмі бійця поховано на міському кладовищі.

Маріс Камінський був капітаном 80-ї окремої десантно-штурмової бригади ВДВ ЗСУ. Загинув 3 лютого на 26 році життя під Авдіївкою внаслідок обстрілів «Градами».

ПІЗНАЄМО БІБЛІЮ

ДАРУВАННЯ ЗНАМЕННЯ
ВЕСЕЛКИ

«І сказав [Господь] Бог: ось знамення завіту, який Я укладаю між Мною і між вами і між усякою душею живою, що з вами, в роди назавжди: Я покладаю веселку Мою у хмарі, щоб вона була знаменням [вічного] завіту між Мною і між землею. І буде, коли Я наведу хмару на землю, то з'явиться веселка [Моя] у хмарі; і Я згадаю завіт Мій, що між Мною і між вами і між усякою душею живою в усякій плоті; і не буде більше вода потопом на знищення всякої плоті. І буде веселка [Моя] у хмарі, і Я побачу її, і згадаю завіт вічний між Богом [і між землею] і між усякою душею живою в усякій плоті, що на землі. І сказав Бог Ною: ось знамення завіту, який Я уклад між Мною й між усякою плоттю, що на землі» (Бут. 9:12–17).

«І сказав [Господь] Бог: ось знамення завіту, який Я укладаю між Мною і між вами і між усякою душею живою, що з вами, в роди назавжди: Я покладаю веселку Мою у хмарі, щоб вона була знаменням [вічного] завіту між Мною і між землею».

Як зовнішній, видимий знак, що засвідчує неповторюваність світового потоку, Бог вказав людині на райдугу, відоме атмосферне явище, що полягає в заломленні й розкладанні світлового сонячного променя у прозорому середовищі – воді. Щодо значення цього знамення, то думки екзегетів розходяться: одні думають, що веселка з цього моменту з'являється вперше, а раніше її не існувало, бо не було дощу і земля зрештувалася тільки туманом та россою, як це можна припускати на підставі 6 ст. 2 гл. Інші більш обґрунтовано допускають, що райдуга існувала і раніше; але вона була просто небесним феноменом, тепер же їй надається особлива символічна дія. І та обставина, що обрано саме веселку, має повне виправдання: видиме нами заломлення сонячних променів можливе лише за тієї умови, що хмари не повністю покривали небо, а залишали просвіт для сонця, і дощ не був суцільною водяною масою, який може

Не розумієте деяких місць у Святому Письмі? Бажаєте ґрунтовних пояснень окремих цитат із Біблії? Звертайтеся до редакції: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1; (0332) 72-21-82; hazeta.vyev@gmail.com

У Луцьку відбувся похорон колишнього голови суду

У кафедральному соборі Святої Трійці відспівали Віктора Кравчука, заслуженого юриста України, суддю, колишнього голову Господарського суду Волині. Чин погребіння 9 лютого очолював староста головного храму єпархії протоієрей Володимир Подолець.

Душпастир висловив співчуття родині спочилого та нагадав, якою хорошою людиною був Віктор Оксентійович: «Він трудився для добра громади, міста, краю і всього народу». Закликав до щирої молитви за новопреставленого, аби Господь, побачивши нашу любов до померлого, дарував йому вічне життя у Царстві Небесному.

У відправі взяли участь рідні небіжчика, друзі, колеги, представники влади.

Віктор Кравчук народився 25 липня 1951 р. в с. Гірки Любешівського району. Кар'єру розпочав у Турійському районному суді. З 2002 р.

загрожувати потопом. Природознавці й тепер спостерігають, що веселки не буває при тропічних зливах. Звідси її поява – природний доказ того, що дощ не має загрозового характеру і не схожий на повінь перед потопом (7:11). Цьому явищу Бог і благоволив надати особливе символічне значення, обравши його знаменням Свого союзу з Ноем. Аналогічні приклади становлять, напр., повзання змія на череві, що стало символом приниження, або занурення у воду при таїнстві Хрещення, яке стало символом входження у Церкву Христову.

У Священному Писанні ми зустрічаємося і з іншими виразами символічного значення веселки: вона служить одним з атрибутів Божественного суду над світом разом із блискавкою (Пс. 17:14) або ж є знаменням Божої величі і слави (Єз. 1:27–28; Сир. 43:12–13; Апок. 4:3; 10:1). Ідея про особливе таємниче знамення веселки, мабуть, знайшла відгомін і в міфах язичницької давнини, де райдуга найчастіше зображалася у вигляді лагідної посланниці небес, що несе на землю радість, мир і благовоління богів.

«І буде, коли Я наведу хмару на землю, то з'явиться веселка [Моя] у хмарі...»

Дієслово «наводити» в біблійній мові вживається головним чином для вираження поняття будь-якої небезпеки, що насувається (Бут. 6:17). Таким чином, у момент найбільшого очікування небезпеки Господь обіцяє посилати веселку як символ помилування і позбавлення від небесної карі.

«І буде, коли Я наведу хмару на землю, то з'явиться веселка [Моя] у хмарі; і Я згадаю завіт Мій, що між Мною і між вами і між усякою душею живою в усякій плоті; і не буде більше вода потопом на знищення всякої плоті». Це не більше ніж антропоморфичне зображення ідеї Божественного промислу про людей, яке згадується щоразу, коли їм загрожує якась прихована небезпека. Це загальне промисливе відношення Бога до людей не виключає й окремих спеціальних дій Божественного промислу, що впливає з факту укладеного між Богом і Ноем завіту.

«І сказав Бог Ною: ось знамення завіту, який Я уклад між Мною й між усякою плоттю, що на землі». Це – заключні слова до всієї дописаної великої промови про завіт і його значення.

Священик Андрій ХРОМЯК,
викладач Волинської православної богословської академії, кандидат богословських наук

працював суддею в Господарському суді області, став його головою, потрудившись на цій посаді до жовтня 2012-го.

Священики благословили воїнів на служіння

Голова ГО «Військові капелани Волині» протоієрей Михайло Бучак разом із її членами протоієреями Сергієм Коцем та Іваном Гуревим на запрошення командира військової частини А 2466 11 лютого відвідали бійців цього підрозділу.

Душпастирі благословили сімох військовиків, серед яких шестеро жінок, та окропили їх освяченою водою. Зокрема, серед тих, хто приймав присягу, була Тетяна Должко, яка три роки керувала організацією «Благодійний фонд "Волинь SOS"».

Отець Михайло у слові, зокрема, зауважив: тепер не лише бійці несуть відповідальність за

цілісність нашої країни, але й військові капелани стали відповідальними за наших воїнів перед Богом.

В урочистостях також взяли участь військове командування, представники влади, рідні та близькі новобранців.

Волиняни на Всеукраїнському з'їзді православної молоді

У цьому зібранні, що відбулося 11–12 лютого в Київській православній богословській академії, були учасниками представники молоді нашої єпархії та протоієрей Юрій Близнюк (інспектор з питань місійної діяльності, настоятель парафії Великомучениці Катерини в обласному центрі) й Петро Стеблина, настоятель луцької громади Святителя Феодосія Чернігівського. Тема цього річного з'їзду – «Християнське подружжя: пережиток минулого, традиція чи надія на спасіння?»

У форумі взяли участь Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, голова Синодального управління у справах молоді архимандрит Макарій (Папіш) та інші священнослужителі, керівники єпархіальних молодіжних відділів. Серед почесних гостей був міністр молоді та спорту Ігор Жданов.

Волиняни брали участь у пленарному засіданні й роботі таких секцій: «Недільна школа як наставник сімейного виховання», «Соціальний та духовний супровід родин на парафіях», «Дитячий православний табір як невід'ємна частина виховання дитини в соціумі».

За словами отців Юрія й Петра, які вже багато разів бували на подібних заходах, останнім часом вони стали жвавішими, цікавішими, кориснішими.

На Ківереччині створять каталог місцевих святинь

У районному краєзнавчому музеї духовенство на чолі з деканом Ківерецького благочиння протоієреєм Іваном Семенюком та представниками влади 16 лютого обговорили шляхи збереження пам'яток архітектури і поширення інформації про них. Про це повідомив сайт *Kivertsii.rayon.in.ua*.

Зокрема, пріоритетним завданням визначено створення ілюстрованого каталогу всіх святинь цієї частини Волині, у т. ч. православних церков. Адже, як зазначив о. Іван, у деканаті є храми XVI і XVII ст.

Під час зустрічі обговорили проведення конференції «Минуле і сучасне Волині та Полісся. Ківерцівський район та Волині в історії України і Волині», аспекти взаємодії й подальшої співпраці.

Зустріч відбулася в рамках проекту «Духовні святини краю».

Священик взяв участь у відкритті міжнародних змагань

Настоятель парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона с. Рованці Луцького районного деканату протоієрей Сергій Коць із благословіння митрополита Михайла 18 лютого привітав учасників міжнародного турніру з козацького двобою «Прайд – 2017», виголосив молитву й окропив їх освяченою водою.

У слові о. Сергій наголосив спортсменам: усе, що робите, – робіть на славу Божу, тоді все буде складатися якнайкраще. Священнослужитель зазначив, що змагання з цього виду спорту – популяризація нашої культури й історії. Наприкінці панотець побажав присутнім здоров'я та вдало провести турнір.

Захід відбувся в луцькому ТРЦ «Порт-Сіті». У змаганнях взяли участь 25 команд – з України, Білорусі, Литви, Азербайджану і Туреччини.

Владика Михайл: перед цим судом постановемо всі

Митрополит Луцький і Волинський розповів, чому ми щороку перед Великим постом, у м'ясопусну неділю, згадаємо про Страшний суд. Про це йшлося 19 лютого під час проповіді на завершення Божественної Літургії у кафедральному соборі Святої Трійці.

Напередодні говоримо про поминання і вшануємо тих, хто відійшов, зазначив архієрей. Молимося за спочилих і всі очікуємо, що постановемо перед Страшним судом,

БОГОРОДЧАНСЬКИЙ ІКОНОСТАС

... Коли б така старовина знаходилася у Франції, то там кожна дитина знала би про таку дорогоцінну пам'ятку, а весь освічений народ складав би свою лепту на утримання такої дорогоцінної пам'ятки.

*Французький журналіст Тіссо,
який у 1880 р. побачив іконостас у Богородчанах*

Твором національної єдності й духовної величі називають прославлений іконостас церкви Воздвиження чесного хреста із монастиря Скит Манявський (Івано-Франківська єпархія). Він став відомим під назвою *Богородчанський* за місцем віднайдення – у селі Богородчани, куди його перевезли у 1785 році після знищення Скиту. Іконостас привернув увагу дослідників у 1888 році внаслідок роботи польського наукового співтовариства, зокрема мистецтвознавця В. Дзедушицького.

Творцем іконостаса був наш земляк ієромонах Білостоцького монастиря іконописець Іов (Кондзелевич). Йому допомагала група майстрів суміжних спеціальностей: сницарів, левкасіників, золотарів. Серед них були й учні іконописця, яким керівник доручав певну, відповідно до їх рівня, роботу.

Замовлення на іконостас для монастирської Воздвиженської церкви у Скиті Манявському узгоджувалося з Києво-Печерською лаврою, з якою були найтісніші стосунки. Хоча скитські монахи-аскети не займалися наукою, вихованням дітей, а лише проводили час у молитві та постах, усе ж вони мали вплив на суспільність і відіграли визначну роль в історії Вітчизни. Серед загального запустіння і морального занепаду в XVII ст. українському народу «явилися залізни полки лицарів духу», які були прикладом вищого ідеалу життя, будили почуття жертвовності та відданості православної віри. Скит Манявський був взірцем і живою школою, в якій наша суспільність училася гартувати свою волю і жертвувати життям в ім'я свого народу. Захоплюючись твердим як сталь характером козаків, не забуваймо живого прикладу – самозреченої праці скитських монахів.

Укінці XVII – на початку XVIII ст. Скит Манявський залишився форпостом Православ'я на тлі загального переходу українських єпархій в унію. Тісні зв'язки Скиту з Білостоцьким монастирем стали ще одним фактором запрошення саме Іова (Кондзелевича), найкращого на той час майстра, створити іконостас. Творчість і громадська діяльність іконописця спрямовувалася на утвердження нашої віри. Застосовуючи новітні досягнення західноєвропейського малярства, він спрямовував їх на піднесення загальнохристиянських істин, виплеканих візантійською культурою. В той же час його твори самобутні, збагачені давніми волинськими традиціями. Вони виявляють патріотичне сумління іконописця та ідею єднання всіх українських земель довкола політичного і культурного центру – Києва. Відвідання нашої столиці допомогло Кондзелевичу досягнути високі завдання гетьманської

політики Івана Мазепи. Тільки так можна пояснити велично-героїчний злет його творчості у цьому шедевр – Богородчанському іконостасі.

Він створювався протягом семи років (1698–1705), про що свідчать написи на двох іконах. На образі «Вознесіння Христове» (він завершує іконостас, напевно був і останнім) автор залишив такий напис: «Недостойний ієромонах Іов Кондзелевич законник святого общежительного монастиря Білостоцького рукою власною сділа».

Монументальний сакральний твір великого розміру (13×11 м) складається з п'яти рядів: цокольний, намісний, празниковий, апостольський та пророчий і завершення. Іконостас містить велику кількість зображень різного розміру – від мініатюр до завбільшки понад два метри. В основу конструкції закладено надзвичайно чітку систему вертикалей та горизонталей. Рівновагу зумовлено симетрією і підпорядкуванням менших величин більшим за правилом золотого перетину. У душі часу іконостас має ознаки перехідного стилю від ренесансу до бароко. Бароковими мотивами є декоративні обрамлення: пишні картуші, волюти, розірвані фронти, трилістри прорізи арок по центру. Бароковий вигляд мають глибоко профільовані рами, карнизи і колонки.

Головна суть іконних зображень – утвердження земних діянь, сповнених душевної пристрасті, сили волі та мужності переконань, незганьбленої чистоти помислів і високих поривань та стоїчної моралі. Значною мірою цю програму розкривають образи намісного ряду. Образ «Спас» несе заряд внутрішньої динамічної дії, набравши переконливої реальної повноти. Монументалізована постаць Ісуса наповнена героїчним тонутом. В образі Богородиці бачимо страждання матері, возведене в ступінь високого, – таким чином митець утверджує велич стражденої людини.

В іконостасі створено невідомі раніше в українському мистецтві зображення «Христос і Никодим», «Спокушення в пустелі», «Апостоли біля гробу Діви Марії», «Благовіст Богородиці про час її смерті». До іконостаса введено тему неділь-п'ятдесятниць, поширену тільки в Галичині.

Богородчанський іконостас після його виявлення неодноразово намагалися піддати реставрації. Та величезний фронт робіт, недостатня кількість майстрів, а за радянського режиму несприятливість загальної атмосфери не давали надії на відновлення. І ця ідея відкладалася на примарне майбутнє. Нині, завдяки титанічній праці спеціалістів Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України ми можемо полюбуватися відновленим шедевром у стінах Національного музею у Львові.

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

У Любитові на Ковельщині
освячено каплицю

Ковельський районний декан протоієрей Іван Бонис із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла 19 лютого очолив чин освяти каплиці Покрови Пресвятої Богородиці в с. Любитів та Божественну Літургію в ній.

На завершення Богослужіння о. Іван у проповіді зазначив: «Праця громади лише підкреслює, що немає неможливого для тих, хто щиро вірить у результат своєї справи». Також благочинний вручив архієрейські благословенні грамоти найактивнішим жертводавцям.

У спільній молитві взяли участь настоятель парафії протоієрей Іван Оринчак, інше місцеве духовенство, сільський голова Віктор Павлов, якого теж відзначено церковною нагородою.

На цьому місці у червні минулого року митрополит Михаїл відправив чин заснування церкви і поставлення хреста. У селі є старий храм, зведений у XVIII ст., проте він, на жаль, підлягає Московському Патріархатові.

Ольга ВЕРЕМЧУК
Світлина з архіву
протоієрея Івана Оринчака

ВАРТО ЗНАТИ

Як ставитися до пересадки
органів людини

Про це говорили настоятель парафії Преображення Господнього в Луцьку протоієрей Борис Григлевич та лікар Тетяна Білінська 7 лютого у черговій епархійній телепередачі «Що каже священник».

Душпастир зазначив, що Церква ставиться позитивно до того, що може врятувати людські життя. Але треба не забувати і про духовний стан. «І ось так буває, що людина захворіла, але причина цієї хвороби? Хтось шукає лікарів, але що святі отці Церкви кажуть? – розповідає священнослужитель. – Кажуть, що спочатку потрібно визначити причину цієї хвороби. Можливо, це наслідок нашого гріха, чи гріха наших батьків, чи прародичів?» Тому панотець радить «піти в храм Божий посповідатися, причаститися. Тоді варто приступати до лікування».

З приводу того, чи можна бути донором,

о. Борис стверджує, що можна, «коли така є потреба. Тому, незважаючи, чи це рідні наші, чи нерідні, – коли ми бачимо, що є потреба, маємо обов'язок перед Церквою, перед Богом допомогти нашим рідним чи нерідним, щоб вони видужали і мали змогу ще пожити на цьому

світі, порадувати свою сім'ю, послужити Богові й послужити людям». А вже отримавши зцілення, людина, по-перше, вдячна «Богові, що Він подарував їй можливість далі жити. І, по-друге, вдячна тій людині, яка проявила таке милосердя, помогла, віддала своє тіло для того, щоб інша людина ще пожила, потішилась тим земним життям».

Також душпастир наголосив, що в першу чергу ми повинні дбати про свою душу, а тому різні маніпуляції зі своїм тілом, які не стосуються порятунку життя, не є корисними, а швидше гріхом. Адже Бог дав нам красу, і кращими тілесно, ніж створив нас Господь, ми не будемо. Ми повинні берегти нашу безсмертну душу.

Лікар Тетяна Білінська, яка пережила трансплантацію печінки, розповіла, наскільки тяжко в Україні зробити подібну операцію, та про тонкощі вітчизняного законодавства щодо цього. Також пані Тетяна зазначила: «Церква – це

одна з головних рушійних сил для того, щоб люди могли зрозуміти, що трансплантація нашому суспільству все-таки потрібна. Адже саме так можна спасти чимсь життя».

Окрім того, у передачі згадали дворічну дівчинку Мілану, якій потрібна пересадка печінки. Таку операцію можуть зробити у закордонній клініці, проте в сім'ї не вистачає коштів. Усі небайдужі можуть допомогти дитині, переказавши гроші на картку ПриватБанку 4149 4978 7311 8899 – мама Мілани Ольга Проніна.

Подивитися програму можна на сайті Pravoslavivolyani.org.ua, у розділі «Відео».

«Що каже священник» – спільний проект епархійної телестудії «Собор» (головний редактор Андрій Гнатюк) і державного каналу «Нова Волинь». Ведуча передачі Світлана Павлова.

Ольга ВЕРЕМЧУК

ПОСТАТІ

МИ НЕ ЗАБУЛИ

14 лютого виповнилося 120 років з дня упокоєння Пантелеймона Куліша (1819, Сумщина – 1897, Чернігівщина) – видатного письменника, науковця, громадського діяча, першого перекладача всієї Біблії на українську мову. В 1841 році він учителював у Луцькому дворянському училищі (нині це будинок 17–19 на вулиці Кафедральній).

Для нас, людей віруючих, Пантелеймон Олександрович важливий насамперед як перекладач Святого Письма. Добре знаючи грецьку і єврейську, якими написано Боже Слово в оригіналі,

він залучив до своєї титанічної праці також інших знавців давніх мов: класика нашої літератури Івана Нечуя-Левицького і видатного вченого-фізика Івана Пулюя.

Спершу за угодою з Британським біблійним товариством було видано україномовний Новий Завіт. А коли завершувалась робота над Старим, пожежа знищила папери з перекладом. Однак Пантелеймон Куліш не опустил руки, наново взявся за цей величезний труд і продовжував його до смерті (завершили згадані соратники).

Переклад Куліша став епохою для України.

Тут учителював Пантелеймон Куліш

Бо доти перекладено було українською з оригіналу тільки окремі книги Писання. І хоча внаслідок русифікаторської політики царизму кулішівський переклад не набув поширення, а згодом багато в чому й застарів, проте нація, котра має Біблію рідною мовою, стоїть уже на іншому щаблі духовного розвитку. За це Пантелеймонові Кулішу наша вдячність і наша молитва.

Тож у луцькому кафедральному соборі Святої Трійці 14 лютого відслужено панахиду, під час якої пом'янули слугу Божого Пантелеймона. Осели його, милостивий Господи, в Царстві Небесному.

Віктор ГРЕБЕНЮК,
член Спільки християнських письменників України,
лауреат Міжнародної літературної премії ім. П. Куліша

АЗИ ПРАВОСЛАВ'Я

ЯК ПРОВЕСТИ ВЕЛИКИЙ ПІСТ?

27 лютого розпочався Великий піст, який триватиме (включно зі Страсною седмицею) до 15 квітня.

Він підготовлює християн до найголовнішого свята – Пасхи, Воскресіння Христового (цього року випадає на 16 квітня).

Що можна їсти впродовж посту?

Церковний устав повністю виключає з уживання м'ясо, яйця та молочні продукти. Риба дозволяється тільки на Благовіщення та Вербну неділю. У Лазареву суботу можна їсти рибу ікру.

Хто може не тримати піст?

Певні послаблення чи повне скасування харчового посту дозволяється тим, для кого постування може стати шкідливим. Це передусім діти, вагітні та матері, що годують, а також хворі, військові та зайняті важкою фізичною працею. Якщо за медичними показаннями людині треба вживати їжу тваринного походження, вона може це робити. Можна їсти, скажімо, молочне, але постувати в іншому – обмежити себе у веселощах, телебаченні та інтернеті, менше проводити часу в соціальних мережах.

З питаннями про благословення на послаблення посту варто звертатися до священника.

Як постувати дітям?

Діти можуть не дотримуватися посту: у школі їсти те, що там подають. Треба розповідати дітям про піст як про особливий період життя – час покаєння та очищення, час підготовки до Великодня. Хай вони бачать, як пісникують батьки. Краще не примушувати дітей постувати, а пропонувати їм це на власний розсуд.

Чи можна вживати алкоголь?

Під час Великого посту церковний устав дозволяє вживати трішки вина по суботах та неділях. Це тому, що в тій культурі, де склався загальноцерковний устав, міцних напоїв не було зовсім, а вино обов'язково розводили наполовину водою.

Чи можна їсти морепродукти?

Церковний устав це не регламентує. За грецьким звичаєм, морепродукти дозволяється споживати по суботах та неділях. Проте у нашій країні деякі їх види вважаються делікатесами. А екзотичну їжу навряд чи можна вважати пісною.

А що про солодощі?

Це саме стосується солодощів, серед яких можуть бути зовсім пісні за складом продукти, але надто екзотичні та «зовсім не пісні» за ціною.

Піст і святкування

Що стосується веселощів та «корпоративів», то під час посту це навряд чи доречно. Та все-таки можна стіл накрити і без великого порушення посту. Наприклад, замовити рибу й легке біле вино. Це саме стосується запрошень на день народження. Відмовою можна образити людину, і часом буває краще піти, але поводити себе стримано, ніж ставати у фарисейську позу.

Коли ходити до церкви?

Під час Великого посту треба прийти на Сповідь та причаститися Тіла і Крові Христових. Якщо давно не сповідалися – краще у суботу, а не в неділю: тоді менше людей та в священника є можливість приділити вам більше уваги.

Якщо є змога, варто хоча б один раз прийти на Літургію Передосвячених Дарів, яка служиться кожної середи і п'ятниці протягом посту.

Що ще можна зробити?

Строго кажучи, піст складається не з того, в чому себе обмежуємо (не їсти м'яса, не дивитися телевізор, не ходити на танцювальні вечори, кинути курити тощо), а з того, на що витрачаємо час та зусилля. Головне ж у духовному житті – робити усім

добро та любити людей. Жити не тільки заради себе, а й для інших. Можна знайти багато корисних речей, зробити які – цілком у наших зусиллях. Зібрати речі для дитячого будинку, приготувати вечерю батькам, просто проводити кожного вечора півгодини зі своїми дітьми.

Лариса КУЛІШ

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2, 3

а кожного з нас торкнувся гріх. Ми ще можемо випросити для себе прощення у Всевишнього, а спочилі – вже ні. Тож нам дано таку можливість – молитися і за себе, і за них.

Хтось согрів думкою, хтось – словом, хтось – учинком. І насамперед ми за це самі себе осуджуємо. Як кажуть, совість гризе, зауважив високопреосвященний, бо ж сам себе не обманеш. Тому ми і говоримо про очищення совісті, про покаєння, щоб на Страшному суді постати якомога більш очищеними від гріха. Ми повинні піклуватися про свою душу, завжди запитувати у себе: «Що я зробив за життя? Хто й за що мене буде згадувати?»

Пам'ятаючи про Страшний суд, потрібно пам'ятати про Царство Небесне, у яке ми потрапимо, якщо проживемо гідно. Всі відійдемо з цього світу, проте що залишимо після себе і які постановимо на Страшному суді, залежить тільки від нас, наголосив архієпископ.

Епархія вшанувала
полеглих на Майдані

З нагоди третьої річниці подвигу «Небесної сотні» у деканатах епархії відбулися богослужіння та заходи.

20 лютого на меморіалі «Вічна слава» обласного центру перед пам'ятником полеглим волинським майданівцям та могилою одного з них Василя Мойсея відбулася панахида. Її відслужив митрополит Луцький і Волинський Михаїл разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці.

У слові владика зазначив: «Ці герої сьогодні тілом лежать в землі. Пам'ять про них залишається, але вона покрита новими бідами, новими випробуваннями, новими смертями... Мені дуже хочеться, щоб ми з плином часу їх не забували... Хай 20 лютого для нас буде днем нашої гідності як людей, створених за образом Божим і Його подобою. Не просто homo sapiens, а образ Божий, який пам'ятає про свого Творця, пам'ятає про своїх батьків, пам'ятає про свою Батьківщину і пам'ятає про героїв своєї Батьківщини», – підкреслив високопреосвященний. Наше складання шани має виражатися не лише в квітах, а й у продовженні їхньої справи – боротьбі за свободу, в жертвості й любові до своєї землі.

Пізніше цього ж дня відбулося вшанування героїв на Театральній площі обласного центру. Після заупокійної молитви архієпископа та духовенства собору представники влади й громадськості поклали квіти до фотостенда загиблих під час Революції гідності та на Донбасі.

Канцлер епархії протоієрей Микола Цап і проректор з навчальної роботи Волинської православної богословської академії протоієрей Ігор Скиба відвідали патріотичний вечір «Небесна сотня у наших серцях», що відбувся у Палаці культури Луцька.

Напередодні, 19 лютого, у кафедральному соборі Святої Трійці полеглих героїв молитовно пом'янули активісти «Самооборони Волині».

Капелани освятили реанімобіль
для «Айдару»

Протоієрей Іван Гуреев (Підгайці), Андрій Мовчанюк (Гаразджа) та священник Олександр Вронський (Луцьк) 20 лютого освятили реанімобіль для батальйону «Айдар». Богослужіння відбулося на території храму Архістратига Михаїла в Підгайцях Луцького районного деканату.

Отець Іван сказав подячне слово всім, хто не опустив рук за три роки війни на Донбасі. Душпастир висловив сподівання, що ця машина допоможе врятувати життя тим, хто цього потребуватиме.

Оновлений автомобіль повіз на Схід України волонтер Сергій Добродомов, який займався відновленням машини. Йому допомагали друзі та односельчани. Авто було в жакливому стані після аварії, але його вдалося повністю відновити на СТО «Автоцентр +».

Інформаційна служба епархії

Докладніше про ці та інші події –
на офіційному сайті pravoslavivolyni.org.ua

СІМ'Я

ШЛЮБ – ЗАПОРУКА ЩАСТЯ

Як часто ми говоримо про сім'ю, про виховання дітей, і разом із тим у нас не зменшується ні кількість розлучень, ні кількість покинутих дітей... Можливо, й не личить мені, молодій, давати якісь поради тим, хто давно перебуває в шлюбі або через певні обставини не має сім'ї. Зараз мова не про те. Молоді люди, одружуючись, ні в якому разі не думають, що їхнє життя може бути короткотривалим. Вони окрилені, піднесені, сповнені любові й поспішають

якнайшвидше бути разом зі своєю половинкою. І за це їх не можна осуджувати. Кожен із нас, хоч би раз у житті, перебував у подібній ейфорії. І хоча потім може прийти й розчарування, але той стан переживає кожна молода пара.

Старші завжди намагаються захистити своїх дітей від необдуманих вчинків, згадуючи себе, хочуть, щоб їх діти не обпеклися, дивлячись на світ крізь «рожеві окуляри». Але саме через ці випробування приходять і життєва мудрість, і те, що ми краще починаємо бачити людей та їх учинки.

Але шлюб – велике таїнство, поєднання двох людей тими невидимими узами, коли двоє стають одним цілим для продовження роду людського: «І благословив їх Бог, і сказав їм Бог: плодіться і розмножуйтеся, і наповнюйте землю...» (Бут. 1:28).

Радість спілкування, взаєморозуміння, взаємодопомога – чи ж не є ці почуття частиною більшого й усеобіймаючого: Любові? Ні брат із сестрою, ні двоє друзів не мають такого єднання, як чоловік і жінка. «Але для чоловіка не знайшлася помічниця, подібного до нього. І навів Господь Бог, на чоловіка міцний сон; і, коли він заснув, узяв одне з ребер його, і закрив те місце плоттю. І створив Господь Бог з ребра, яке взяв у чоловіка, жінку, і привів її до чоловіка» (Бут. 2:20–22).

Відомий біблеїст Д. Щедровицький пише з цього приводу: «...Давньоєврейське слово <цела> означає, однак, не тільки «ребро» а й «сторона», «грань». Отже, жінку створено з якоїсь «сторони», «грані» Адама, що знайшла в ній найбільш повне вираження. Дійсно, жінка емоційніша, вона втілює в собі чуттєву, «душевну» сторону сприйняття».

І це все було здійснено заради того, щоб дати людям щастя, радість і задоволення. Як радісно й емоційно вітає Адам дану Богом подружку: «І сказав чоловік: ось, це кістка від кісток моїх, і плоть плоти моєї; вона буде зватися жінкою, бо взята вона від чоловіка [свого]» (Бут. 2:23).

Найперше сім'я повинна витримувати ту буденність, через яку нерідко молоді люди розлучаються. Це коли вони до весілля навіть

не здогадувалися, що інший має такі недоліки, через які, здається, переступити неможливо. Тут виховується терпіння, коли одне одному вибачають, заплющують очі на деякі речі.

Шлюб – то велика школа виховання, де приборкуються невидимі пристрасті, де подружня зрада неприпустима. Чомусь не розуміє молоді важливості сімейного життя, ніби роздаючи себе всім маленькими частинами. Виховуючись у сім'ях, ми змалечку бачимо люблячих тата і маму, виховуючи і своїх дітей таким чином. Хіба не пам'ятаємо з дитинства, як боляче було дивитися на мамині сльози чи сварки між батьками? Хочемо, щоб наші діти найменше відчували той біль. Але звідки беруться бездушні й нерозсудливі, які руйнують сім'ї, які викидають дітей, які топчуть подружню вірність і любов?

Будуючи міцну сім'ю, ми будемо міцну державу, виховуючи гідних і розумних послідовників. І пам'ятаймо день нашого шлюбу, тоді, коли утворилася нова сім'я. Виховуючи своїх дітей, ми ніби кожен день приносимо себе в жертву, не досипаємо ночами, коли дітки хворіють, батьки чекають до ранку, коли діти на дискотеках чи гуляють під зоряним небом. Усе повторюється, усе йде своєю чергою. І не нав'язуймо своє бачення світу, кожна особистість нехай проживе своє життя, як належить. А люблячі батьки просто вчасно допоможуть і підкажуть.

Бо кожна сім'я має свої переконання, свої принципи, з якими хоч-не-хоч, а доводиться миритися. Просто намагаймося не руйнувати, а берегти те, що вже скріплене і називається подружжям. І як приємно спостерігати з роками, що укріплюються не тільки сім'ї, а й цілі родини, про що останнім часом ми вже потрохи забуваємо.

Сутність шлюбу в тому, щоб приносити радість. Передбачається, що подружнє життя – життя найщасливіше, повне, чисте й багате. Це установлення Господа про досконалість. Він був частиною задуму Божого, коли Той створював людину. Це найтісніший і найсвятіший зв'язок на землі, і шлюб має бути скріплений церковним таїнством Вінчання.

Лариса КУЛІШ

ВАРТО ЗНАТИ

ПРИДОРОЖНІ ХРЕСТИ

Інтерв'ю священника Ярослава Черенюка, завідувача кафедри практичних дисциплін
Волинської православної богословської академії, для газети «Експрес»

– Звідки в Україні пішла традиція ставити хрести на роздоріжжях та дорозгах?

– Придорожні хрести в Україні свої витоки беруть з початку офіційного прийняття Християнства на наших землях за святого рівноапостольного князя Володимира, за прикладом благочестивого звичаю Візантійської держави.

– Що означає ця традиція?

– Придорожні хрести стають свідченнями шанування чесного хреста Господнього, тобто віри у чудотворну силу хреста як знаряддя, яким Ісус Христос визволив усіх людей від первородного гріха, прийнявши на нього смерть. І всі, хто бачить такий хрест при дорозі і звертається з молитвою до Бога, отримує допомогу від Нього від злих сил і захист від небезпеки.

– Яка доля цих хрестів за «советів»?

– Комуністична ідеологія з її агресивним атеїзмом прирекла придорожні святині на повне винищення. Нищення їх виконувалося оперативно і безглуздо, особливо на початку 1960-х років, за хрущовських гонінь. Отож, із тих скрутних часів збереглися лише поодинокі хрести-фігури, які особливо ретельно охоронялися віруючими людьми.

– Коли відновили традицію ставити хрести?

– Та все ж, незважаючи на тотальне нищення, придорожні хрести міцно залишалися в народній пам'яті, у народній багатовіковій традиції. Саме завдяки цьому, як тільки радянська держава припинила релігійні гоніння, хрести стали масово відновлюватися в Україні, особливо в західних її землях, уже з кінця 80-х років.

– Відрадно, що хрести-святині відновлюються на тих же місцях, де вони колись стояли, що оживає, здавалося б, уже забута традиція.

– Не раз звертала увагу, що на таких хрестах прибивають дерев'яні зіздки та молот. Це символізує розп'яття Ісуса Христа?

– Такі хрести-фігури можемо бачити по волинських селах і дотепер: у центрі хрестовини – скульптурне зображення розп'ятого Месії, а поруч – виготовлені з твердого дерева обценьки, молоток, цвяхи. Ці предмети мають нагадувати кожному християнину про тілесні страждання Спасителя, які Він перетерпів на хресті за людський рід.

– Чи можна вважати такі хрести святинями і чи треба перед ними хреститися?

– Проходячи повз придорожній хрест, кожний віруючий може перехреститися і промовити молитву, вшановуючи його як святиню. Зокрема, вживалася в таких випадках молитва до чесного хреста, яка водночас

вважається молитвою проти злого духа: «...Радуйся, пречесний і животворчий хресте Господній, що проганяєш бісів силою розп'ятого на тобі Господа нашого Ісуса Христа, що до пекла зійшов, і подолав силу диявола, і дарував нам тебе, хрест Святий, на прогнання всякого супротивника».

Розмовляла Людмила ПРИЙМАЧУК

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

Запитання: «Як дізнатися, чи судилося мені вийти заміж?»

Відповідає священник Андрій ХРОМЯК, настоятель храму Великомученика Юрія Переможа с. Жабка Ківерецького деканату

Потреба людського тепла і бажання мати сім'ю – природні й не є гріховними помислами, якщо ви живете у стриманні і зберігаєте чистоту. Найголовніше – не сприймати ваш нинішній стан як нещастя або життєву невдачу. Можливість

побудувати сім'ю не втрачена ні в яких літах. Люди виходять заміж і до, і після 30 років... Довіряйте у всьому Богові.

А можливо, Господь утримує вас від скорбот і гірких переживань, яких так багато в наш час у людей, що живуть сімейно. Яке велике число розлучень! Скільки сімей, у яких чоловік і дружина живуть під одним дахом як чужі люди: замість тепла і радощів – холод і туга. А скільки батьків проливають сльози за своїх неслухняних дітей, яких світ уловив у згубні мережі наркоманії, статевої розбещеності, злочинності.

Тому не мучте себе думками про самотність. Господь краще за нас знає, що нам необхідно. Бог дав нам дорогоцінний дар – віру, без якого жодна людина не може мати істинного щастя. Сучасний афонський старець Паїсій, який з болем і любов'ю молився за кожного стражденого, писав: «Немає у світі більшої радості, ніж любов Божа, яка ще в цьому житті разом із божественною ніжністю подається в достатку ревним чадам Божим і яка може бути лише пережити, але не виражена словами. Але ще більша та любов, яку Бог зберігає для нас у раю і не подає нам зараз, тому що ми не можемо вмістити її в своїх тлінних серцях».

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Звертайтеся до редакції: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1; (0332) 72-21-82; hazeta.vyev@gmail.com

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

4 березня

День висвяти: 5 років тому, 2012-го, – ієромонах Никодим (Смілий), насельник чоловічого монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату.

7 березня

День освяти храму: 10 років тому, 2007-го, – церква Мучениць Віри, Надії, Любові і Матері їх Софії в Луцьку.

9 березня

День висвяти: 10 років тому, 1997-го, – священник Олександр Добровольський, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Кричевичі та Собору Пресвятої Богородиці в с. Ломачанка Ковельського районного деканату.

11 березня

День народження: 40 років тому, 1977-го, – протоієрей Борис Григлевич, настоятель парафії Преображення Господнього в Луцьку.

29 березня

День народження: 35 років тому, 1982-го, – ієромонах Димитрій (Франків), насельник чоловічого монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату.

Широкосердно вітаємо вас із ювілеями, побожними отцями, братами і сестрами! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благі літа!

ПАЛОМНИЦТВА

9–10 березня – у чоловічий монастир Святої Трійці в селищі Новотроїцьке (Троїца Ноуе) в Молдові. Зголошуватися не пізніше ніж за два дні. Виїзд 9 березня опівночі. Повернення 10 березня о 15.00. Пожертва 1000 грн.

12 березня – до святинь Львова. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Пожертва 300 грн.

19 березня – до святинь Рівненщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (миролюбива ікона) – монастир у Межиріччі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Пресвятої Богородиці). Виїзд о 6.30. Повернення – о 22.00. Пожертва 150 грн.

26 березня – до почаївських святинь: лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше кладовище – джерело Праведної Анни – жіночий монастир Богоявлення Господнього у Кременці – храм Пророка Іллі в Дубенському замку. Виїзд о 6.30. Повернення – о 20.00. Пожертва 150 грн.

27 березня – 2 квітня – до святинь Гори Афон – «Притвору Божої Матері» (Греція): Салоніки – Уранополіс – Афон. Зголошуватися не пізніше ніж за три тижні.

1 квітня – до Тростянецької чудотворної ікони Божої Матері

(с. Тростянець Ківерецького деканату). Виїзд о 13.00. Повернення – о 17.00. Пожертва 60 грн.

2 квітня – до святинь Києва: Печерська лавра – Феодосіївський, Введенський, Видубицький, Іонівський, Михайлівський Золотоверхий монастирі – Андріївська церква – Володимирський собор (Патріарша Служба) – Волинська ікона Богоматері (Національний художній музей України). Виїзд 1 квітня о 23.30. Повернення 2 квітня о 23.30. Пожертва 450 грн.

3–10 квітня – до Святої Землі (проща «Дорогою Ісуса Христа»). Проводиться з благословіння Патріарха Філарета, очолює митрополит Луцький і Волинський Михаїл: Хайфа – долина Армагеддон – Назарет – Кана Галілейська – гора Фавор – біблійна Галілея – Ярденіт – гора Сіон – Ейн-Карем – Віфлеєм – Єрусалим – Віфанія – Юдейська пустеля – Єрихон – Мертве море – Лідда – Кумран. Увага! Крім зазначеної вище програми, додається поїздка на гору Синай (Єгипет). Зголошуватися не пізніше ніж за два тижні.

3–10 травня – до святинь Грузії: Тбілісі – Мцхета – Сігнахі – Бодбе – Телаві – Ахалціхе – Боржомі. Зголошуватися не пізніше ніж за три тижні.

Реєстрація – не пізніше як за день до початку прощі (якщо не зазначено інше). Виїзд на всі богомілля – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Україна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (050) 812-09-79.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ

Газета «Волинські єпархіальні відомості»: запитуйте у храмах, кіосках, передплачуйте на пошту (виходить раз на місяць). Звертатися: (0332) 72-21-82, hazeta.vyev@gmail.com
Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки).

Розпорядок роботи: будні – 9.30–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.
Звертатися: (0332) 29-94-01, моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97, kljuchi@ukr.net

ДИВІТЬСЯ

Відеоканали в інтернеті: Youtube.com/PravoslaviaVolyni; Youtube.com/social1970
Передача на обласному державному телебаченні: «Що каже священник» (виходить раз на місяць). Слідкуйте за телепрограмою.
Звертатися: (0332) 72-21-82, telesobor@gmail.com

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).
Звертатися: (095) 126-40-77, blaho@ukr.net

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslaviavolyni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ
ЕПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

Свідчення про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)
Друк – ТОВ «Волинська друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 188. Наклад 2750 пр.
Передплатний індекс 91241

Редакція

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «НІЦІАЛ»)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім.

Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. Volynkonsystoriia@ukr.net.
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10.00–16.00.
Обідня перерва: 13.00–14.00

Керуючий єпархією

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ.
Тел./факс (0332) 72-44-64

Канцелярія

Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ.
Моб. (050) 956-70-00

Інформаційно-видавничий центр

Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії) – info@pravoslaviavolyni.org.ua
Сайт pravoslaviavolyni.org.ua – info@pravoslaviavolyni.org.ua
Прес-служба (співпраця зі ЗМІ) – pres-sluzhba@ukr.net
прес-секретар архімандрит Константин (Марченко) – pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіальні відомості» – hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» – гол. редактор Андрій ГНАТЮК. Telesobor@gmail.com
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.
Тел. (095) 126-40-77. Blaho@ukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО.
Тел. (0332) 29-94-01, моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97. Kljuchi@ukr.net

Капеланська служба

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК.
Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

Паломницький центр «Україна»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

Склад-магазин ікон, риз, церковного начиння тощо

Директор Богдан ТИШКЕВИЧ. Луцьк, просп. Волі, 2. Моб. (066) 217-25-58
Розпорядок роботи: понеділок–п'ятниця – з 10 до 18 год, в суботу – з 10 до 15 год. Обідня перерва від 13 до 14-ї.

СВЯЩЕНИЧИЙ ШЛЯХ

ЦІНА МОЛИТВИ УКРАЇНСЬКОЮ, АБО ТАЄМНИЦІ РОДИНИ ВОЛИНСЬКОГО СВЯЩЕНИКА

Скромна і, на перший погляд, забута могила на сільському цвинтарі. От тільки прізвище Шиприкевич, на сірому граніті викарбуване, натякає на причетність до чогось більшого, ніж до долі звичайної людини, що жила у цьому селі й тут вмерла. Саме там, у селі Годомичі на Маневиччині, в родині батюшки Федора Шиприкевича народився один із єпископів, який у Другу світову виборюватиме для українців право молитися рідною мовою. Чи не через це одного дяка сільської церкви розстріляють у Луцькій тюрмі, іншого «випадково» вб'ють червоні партизани, рідного брата Шиприкевича за нібито вкраденого золотого хреста з мертвого швагра назвуть злодієм, а на церкву повісять замок на багато-багато років. Дотепер чимало міфів, ретельно виписаних якимось служачою КДБ, – нерозв'язні. А вголос у селі ніхто й не говорить про те, куди поділася звітна родина батюшки Шиприкевича і чому про могилу одного з синів отця Федора хтось із рідних згадав тільки на початку 2000-х. Натомість найстаріші церковні книжки у храмі – українською та друковані за кордоном... Із фрагментів історії, по крихтах назбираної на окраїнах сільського цвинтаря, в життєписах деяких його мешканців та під банями сільської церкви, можна читати історію «всенької» країни.

При згадці про Шиприкевичів старожили села Годомичі, де осіла свого часу одна з гілок давньої священицької родини, одразу кивають головами. Знаємо-знаємо, мовляв, це «наш батюшка».

Отець Федір Шиприкевич оселився в селі, ще коли тут церкви не було, десь в кінці XIX століття. У Годомичах народилися четверо синів отця Федора: Григорій, Олександр, Іван та Никон. Усі вони топтали місцеві спориші, вчилися тут молитися Богу... Але доля підготувала родині неабиякі випробування.

Починаючи пошуки від забутої, здавалося б, могили священика-«злодія», нам вдалося знайти нащадків цієї української родини не те що у США, а там, де присутність будь-якої української іскорки важлива як ніколи, – в Криму.

Син батюшки з Маневиччини – архієпископ у діаспорі

У селі, з якого вийшов у широкий світ майбутній єпископ Григорій Шиприкевич, мало що знають про його долю. Шанують і через багато років по смерті згадують його батька Федора.

Біля місцевого Свято-Покровського храму – дві могили. Одна, розкішна, з височезним пам'ятником, – то російському дворянину Нестроеву (тут до цих пір його звать паном), якого імперія спровадила у поліську глибинку, давши владу і над землями, і над людьми, але тут і схоронила. Друга – скромніша, з малим хрестом. У ній спочивають Федір Шиприкевич, його матушка і їхня донька...

Церкву звели у 1926-му. Точніше, спершу облаштували храм у звичайнісінькому дерев'яному магазині, який перетягнули на те місце, де нині височіє майже столітній храм. Тоді Маневиччина ще була «під Польщею», а українським православним храмам давали можливість бути незалежними від Москви. Зокрема, і правити українською, і богослужбну літературу

Єпископ Геннадій (Шиприкевич), висвячений у соборі Св. Трійці в Луцьку 1942 року

отримувати рідною мовою. Старожили згадують, що місцевий дяк навіть сам переклав Євангеліє на українську мову. Спершу заграваля з українськими церквами на Волині й советська влада, яка прийшла на ці терени у 39-му.

Сини годомицького священика Федора Шиприкевича всі мали гарну духовну освіту, всі пішли батьковими стежками. Найактивнішим був Григорій. Спершу він служив у різних парафіях Волині, змушений був часто їх змінювати, бо за проукраїнську позицію влада постійно тиснула на священика. Коли опинився на Київщині, став активним членом «Просвіти». Згодом, у 30-х роках, втратив дружину та сина: померли під час голодомору.

Із включенням Західної України до складу УРСР Москва пробує перебрати під свій контроль храми Волині: єпископом РПЦ стає Миколай (Ярушевич), його противник – єпископ Полікарп (Сікорський), який правив українською мовою та відстоював ідею автокефалії Української Церкви. Резиденцією Полікарпа, до речі, був Жидичинський монастир, що на Ківерцівщині.

Саме митрополит Полікарп у стінах луцького Собору Святої Трійці хіротонізував Григорія Шиприкевича на єпископа Січеського (Дніпропетровського) Геннадія. Разом із братами Ігорем та Никоном у липні 1942 року той їде на Дніпропетровщину, де працює над зміцненням УАПЦ.

На Волині, у Годомичах, біля старих батька та матері лишається лише Олександр.

Уже далеко від Волині Геннадій (Шиприкевич) продовжує протидіяти Москві, відстоюючи право українців мати свою Церкву. УАПЦ на Січесьлавщині на чолі з ним стає пліч-о-пліч із тамтешньою організацією ОУН. Є відомості, що владика Геннадій відвідує штаб-квартиру крайового проводу ОУН.

Єпископ Геннадій працює дуже активно.

До кінця німецької окупації у 1943-му на теренах його єпархії він значно зміцнив позиції УАПЦ, до якої вже належало 112 храмів.

Та вже у 44-му він буде змушений виїхати за межі рідної землі...

Одного дяка розстріляли у луцькій тюрмі, іншого – вбили партизани

А тим часом у рідному селі Шиприкевичів спинається на ноги церква... Храм стає осередком української культури.

– У нашій церкві все ввечір'я співали тільки українською, – згадує сивочола Антоніна Климець (у дівочтві Бойко) із Годомич, 1930 р. н.

Отець Федір Шиприкевич помер у 1943-му. Його поховали у склепі поблизу храму. Там же і матушку, яка пішла за життя за два роки, і маленьку внучку. А правити у церкві почав один із синів Олександр. Щоправда, недовго. Частина місцевої молоді їде в ліси. Там же отаборилися і червоні партизани.

За словами ще однієї старожили, 85-річної Ганни Гаврилук, батюшка Олександр Шиприкевич не лишився осторонь тих, хто взявся протидіяти советам.

– Тоді ті повстанці були, де й він з ними. Но ще багато людей в нас було за повстанцями. Багато їх і побили. Навіть дяка вбили партизани, ше з хрестом був. Трихон Мосійчук. Він був за Україну. Ще я мала при ньому ходила в церкву, то помню, що тоді там співали пісні українські. Такі вже, не церковні, всякі. В нас навіть у церкві Євангеліє була українська. Той же Трихон її переклав, – згадує Ганна Гаврилук.

Церковні книги українською мовою, друковані у 20-30 роках, найімовірніше, придбані Шиприкевичем

Сьогодні у Годомичах живе дочка Трихона Мосійчука – Надія. Його син, Петро Мосійчук, мешкає в Колках. Відомий на Волині засновник колківського театру, в'язень сталінських концтаборів та учасник Норильського повстання.

Надія теж згадує, що в церкві збиралася молодь, щоб співати українських пісень. Пригадує донька і те, як вбили тата у 44-му.

– Тут спершу такий дяк був, з Костопільського району, який завше ходив до нас додому. У нашій хаті дівчата збиралися на співку. Він хрестив мого брата, старшого і середнього, бо я сама менша. Але того дяка вбили в Луцькій тюрмі, після чого дякувати в нашій церкві став мій батько Трохим. Батька ж вбили партизани червоні. Тоді в Боровичах був празник. Вони пішли в Боровичі в церкву. Материн брат, батьків брат і батько. Вийшли з церкви, пішли на гору боровицьку, а назустріч партизани. Отак їх і розстріляли. Ми були на хуторі. Наче зараз пам'ятаю, як їх привезли. Лежали, як дрова, – розповідає, втираючи потай сльози.

Їй тоді було всього вісім. На календарі – 1944-й.

Син Трохима за деякий час отримає 25 років сталінських таборів за те, що енкаведисти знайдуть у годомицького парубка печатку з написом «Смерть Сталіну!». А його дружина довгі роки берегла похвальну грамоту, увінчану тризубом, якою годомицького дяка Трохима нагородили у Луцьку, очевидно, сам владика Полікарп.

Міф про «злодія-батюшку»

Коли у 1944-му єпископ УАПЦ Геннадій емігрував, зрозуміло, що родина, яка лишилася в Україні, була «під прицілом» спецслужб.

Ще трохи по війні Олександр Шиприкевич правив у Годомичах.

Та десь у 50-х роках сільського батюшку раптом звинуватили в тому, що він... злодій. Мовляв, коли у сусідньому селі Четвертня помер

священик, який доводився Олександрові швагrom, той зняв з мертвого (!) золотого хреста. Дехто зі старших людей досі стверджує, що поміняв: покійному вдягнув свого простого, а того золотого – забрав собі.

Злочин викрила міліція. Нібито труну з четвертеньким батюшкою навіть викопували і перевіряли.

Однак чомусь Шиприкевича за те до тюрми не посадили. А відправили на пенсію.

– Він сам написав заявлення, щоб звільнили. То десь у 55-му чи 56-му... – зазначає 90-річний Іван Шрамко.

А церкву в Годомичах згодом і зовсім закрили. Батюшка ж лишився в селі. Спершу поневірявся на хуторі (бо Годомичі дотла були спалені у війну). А потім громада пошкодувала його – і звела хату.

Якби чоловік дійсно був злодієм, навряд чи шанували б його люди. А шанують, до речі, дотепер...

Поховати Олександра Шиприкевича біля церкви, де досі є могила його батьків, не дозволили. От тому й могила цього священика – на цвинтарі. Громада поставила йому і пам'ятник. А син Горик згодом, кажуть, правив десь на Вінничині. А далі сліди родини розвіялися. Де поділися інші брати Григорія та Олександра Шиприкевичів, у селі теж не знають. Кажуть тільки, що одного з них точно вбили.

«Тут похований Шиприкевич Олександр Федорович 1896–1959. Світла пам'ять від сельчан» – читаємо на пам'ятнику.

...І свіжий хрест на старій могилі

У 90-ті роки Свято-Покровський храм у селі запрацював знову. Тут звучить молитва. А люди свято бережуть давні богослужбні книги. Єдине, що лишилося у спадок від Шиприкевичів, крім могили, вікон порожньої хати і скуких спогадів. Отака вона – ціна молитви українською.

А Геннадій (Шиприкевич) зазнав долі українського емігранта. Пройшов через Польщу, Словаччину, Австрію, Німеччину. З 50-го року жив у США, входив до юрисдикції УПЦ в США, був наділений титулом архієпископа. Створював і розбудовував українські церкви в Чикаго, де й похований на знаменитому цвинтарі «Ельмвуд».

За металевим «оградкою» на могилі Олександра Шиприкевича – новенький металевий хрест. Рівненським шрифтом викарбуване ім'я. Хто його тут залишив?

Могила Федора Шиприкевича

Після цілого дня пошуків відомостей про родину сільського священика ще від однієї жінки, яка мешкає поруч із хатиною, котру громада звела для отця Олександра, раптом дізнаємося: кілька років тому в Годомичі приїздив хтось із родини Горика Шиприкевича. Очевидно, його внук, якого теж звали Ігор (по-сільському це і є Горик). Лишив свій телефон і навіть якось дзвонив на Різдво та Великдень привітати...

– Зараз я вам адресу винесу і номер дам, – прямує до хати Галина Кислюк, та сама жінка.

Та дозвонитися до Ігора не вийшло. На тому кінці відповіли російською і кажуть: не туди ми втрапили. Адреса родичів: Крим, Севастополь...

Свято-Покровський храм у Годомичах